

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Češi ve Velké Británii – Anatomie potenciálu sociálních remitencí

Autor práce: Bc. Michaela Letošníková

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (*přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.*)

Cílem diplomové práce bylo porozumět podobě potenciálu sociálních remitencí Čechů žijících ve Velké Británii, a také zjistit, zdali existuje předpoklad pro šíření sociálních a finančních remitencí. Cíl práce byl srozumitelně a výstižně formulován prostřednictvím tří hlavních výzkumných otázek zaměřených na charakteristiku, přenos a šíření sociálních remitencí a jejich souvislost s remitencemi finančními. Odpovědi na výzkumné otázky autorka hledala poměrně detailně pomocí dílčích výzkumných otázek rozpracovaných ve třech hlavních tématech práce zaměřených na potenciál remitencí, jejich typové propojení a transnacionální „background“. Teoretické uchopení tématu bylo velmi zdařilé, ovšem bohužel pouze s náznakem kritického přístupu vůči poměrně značnému „prevalenčnímu“ multikulturalistickému a transnacionálnímu přístupu, což ovlivnilo zejména analýzu dat. Práci by rovněž obohatilo obsažení teorií sociální kontroly (např. v oblasti veřejného mínění, společenské prestiže či rizik konformismu prostřednictvím – v tomto případě zejména – tak populárních sociálních sítí), a také přístupů zaměřených na sociologii hodnot.

Geografické hledisko vhodným způsobem reflektuje zvolené metody a techniky přístupu zpracování tématu a z tohoto pohledu je dostačující.

Práce s literaturou (*teoretické ukotvení práce, diskuse a kritické zhodnocení literatury aj.*)

Práci s literaturou a teoretickému ukotvení byla věnována dostatečná pozornost a v rámci práce je jí věnován adekvátní prostor, který neutlačuje analytickou část.

Obohacení výzkumu by přispěla širší reflexe práce domácích autorů, např. výstupy projektu „Šetření cizinců o jejich příjmech, výdajích a remitencích“ (Leontyeva, Y., 2010-2011) nebo dalších prací zaměřených na integraci migrantů jako takových.

Metodika práce (*vhodnost aplikovaných metod, kvalita a vhodnost použitých dat aj.*)

Metodika práce byla postavena výhradně na kvalitativním přístupu realizovaném prostřednictvím hloubkových („a“) polostrukturovaných rozhovorů s Čechy pobývajících déle než jeden rok na území Velké Británie. Rozhovory – v daném případě tzv. tele-rozhovory neboli videorozhovory – byly realizovány prostřednictvím sociálních sítí. Způsoby záznamu rozhovorů, jejich zpracování atd. jsou popsány v dostatečné míře. Způsob kódování formou přidělení fiktivních jmen zkoumaným osobám je pro čtenáře nepřehledný, vhodným doplňkem by byl v daném případě např. věk a doba strávená ve Velké Británii.

Autorka pro respondenty (resp. konverzační partnery) rozhovorů používá termín „informant“, který je v souvislosti se zvoleným teoretickým a metodologickým přístupem spíše nevhodný a užití tohoto termínu je vhodnější spíše pro antropologii či etnologii. Autorka se dále při rekrutaci „informantů“ pozitivně odvolává na svoje zkušenosti s migrací do Velké Británie a pravděpodobně intuitivně upřednostnila „osobní síť výzkumníka“ s cílem usnadnění zvolené techniky snowballu. Uvedený přístup lze v daném případě akceptovat, nutno ovšem uvést připomínku, že tomuto přístupu měl předcházet alespoň „pokus“ o oslovení náhodně vybraných českých migrantů a jejich získání pro účast na výzkumu autorky.

Variabilitu získaných poznatků bylo možno obohatit o zařazení zkoumaných osob-migrantů, kteří se z migrace již do ČR vrátili.

Použité teoretické a praktické (v tomto případě finanční) odůvodnění nízkého počtu respondentů sice formulováno bylo, přece jenom byl ale analyzovaný počet osob nízký, což – kromě dalších metodologických souvislostí – nepodporuje aplikaci deduktivní metody.

Z krátkého odstavce věnovanému validitě a reliabilitě dat nelze s určitostí zjistit, zdali autorka chápe podstatu jejich zajištění, a to obzvláště v kvalitativním výzkumu. Nutno ovšem zohlednit skutečnost, že částečnou oporu verifikace dat autorka správně hledala v teoretických přístupech a analyzovaných výzkumných zjištěních, která ovšem byla ovlivněna omezeným kritickým zhodnocením multikulturalistických a transnacionálních teoretických přístupů.

Velmi pozitivně ovšem hodnotím časový prostor, který autorka věnovala realizaci rozhovorů, což kromě zjištěných informací a jejich analýzy odráží i poměrně detailní „návod k rozhovoru“, který tvoří přílohu diplomové práce.

Analytická část práce (*správnost a interpretace výsledků, detailnost, struktura a provázanost analýzy*)

Analytická práce představuje podstatnou část diplomové práce a autorka jí věnovala dostatek prostoru, v rámci kterého zdatně prezentovala svoje analytické, a obzvláště interpretační schopnosti. Z hlediska obohacení analýzy získaných dat mohl být větší prostor věnován rizikům migrace, který by autorce kromě jiného otevřel možnost úvahy, zdali za volbou migrace zkoumaných osob nestojí pouze „touha po změně“, ale také únik např. před neúspěchem, zradou/ztrátou partnera atd.

Závěry práce (*odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.*)

Závěr práce se opírá o formulované otázky a výzkumem získaná zjištění a je konstruován přehledně, jasně a srozumitelně s velmi vhodně zvoleným vyústěním do závěrečné diskuse.

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: **výborná** / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: **výborná** / **velmi dobrá** / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: **výborná** / **velmi dobrá** / dobrá / nevyhovující

Komentář (*vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.*)

Bez připomínek.

3. Souhrn

Celkové zhodnocení práce (vč. přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.)

Autorka diplomové práce si zvolila téma, které se svým obsahem překrývá s částí jejích osobních životních zkušeností, které získala v době svého pobytu v zahraničí. Práce přinesla zajímavá zjištění a poznatky, které nesou potenciál pro další výzkum v oblasti migrace Čechů.

Přes všechny výše uvedené připomínky lze konstatovat, že diplomová práce přináší zajímavé téma, kterému autorka věnovala dostatek času, péle a prostoru. Zajímavým poznatkem byly zjištěné limity sociálních remitencí našich migrantů, které ovšem (jak autorka sama správně uvádí) nevyhnutně potřebují důkladnější zkoumání a v daném případě je nelze zobecnit.

Autorka svou diplomovou prací prokázala adekvátní znalosti a schopnosti teoretického poznání a analýzy kvalitativních dat.

Předloženou práci **doporučuji / nedoporučuji** k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

Autorka v analytické části práce uvádí, že „nikdo z dotázaných například nevedl, že se cítí být Evropanem či snad „globálním občanem“, což by mohlo znamenat jiné předpoklady pro to, jakým směrem by se mohl odvíjet jejich život...“ Jak si tuto skutečnost autorka vysvětluje? Jaké předpoklady dalšího životního rozvoje ona sama v životním konceptu Evropana či globálního občana spatřuje?

V rámci své práce opakovaně uvádíte, že i v zjištění dalších výzkumů je systém zdravotnictví ČR lépe hodnocen, nežli je tomu v případě systému zdravotnictví Velké Británie. Domníváte se, že toto zjištění vychází z posuzování systému zdravotnictví jako služby nebo jako hodnoty preferované danou společností, tj. v daném případě státem nebo jinak?

Datum: **22. června 2020**

Autor posudku: **Mgr. Danica Schebelle**

Podpis: